4. Κοινωνική ἀσφάλιση τῶν διακινουμένων ἐργαζομένων — Συνυπολογισμός καί ἀναλογική κατανομή — Κοινοτικοί κανόνες — Ἐφαρμογή ἐθνικῶν κανόνων λιγότερο εὐνοϊκῶν γιά τόν ἐργαζόμενο — Ἀνεπίτρεπτο

(Κανονισμός τοῦ Συμβουλίου 574/72 ἄρθρα 15 καί 46)

1. Ἐφ' ὅσον ὁ ἐργαζόμενος λαμβάνει μία σύνταξη δυνάμει μόνης τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, οἱ διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 δέν ἐμποδίζουν τήν ἐπ' αὐτοῦ ἐφαρμογή μόνης τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας στό σύνολό της, περιλαμβανομένων καί τῶν ἐθνικῶν κανόνων πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση παροχῶν, ὑπό τήν ἐπιφύλαξη ὅτι, ἄν ἡ ἐφαρμογή τῆς νομοθεσίας αὐτῆς ἀποδεικνύεται γιά τόν ἐργαζόμενο λιγότερο εὐνοϊκή ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν κανόνων τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, θά πρέπει νά ἐφαρμοσθοῦν οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ.
2. Ὅταν ἕνας ἐργαζόμενος λαμβάνει παροχές ἀναπηρίας, πού ἔχουν μετατραπεῖ σέ σύνταξη γήρατος δυνάμει τῆς νομοθεσίας Κράτους μέλους, καί παροχές ἀναπηρίας, πού δέν ἔχουν ἀκόμη μετατραπεῖ σέ σύνταξη γήρατος δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἄλλου Κράτους μέλους, ἡ σύνταξη γήρατος καί οἱ παροχές ἀναπηρίας λογίζονται ὡς παροχές τῆς ἰδίας φύσεως. Κατά συνέπεια, ἔχουν ἐφαρμογή οἱ διατάξεις τοῦ κεφαλαίου 3 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 καί, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 12 παράγραφος 2 τελευταῖο ἐδάφιο τοῦ κανονισμοῦ, ἀποκλείεται ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐθνικῶν κανόνων πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση παροχῶν.
3. Ὅταν ὁ ἐργαζόμενος λαμβάνει παροχές ἀναπηρίας ἤ γήρατος τῆς ἰδίας φύσεως, χορηγούμενες ἀπό τούς φορεῖς δύο ἤ περισσοτέρων Κρατῶν μελῶν, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, δέν ἔχουν ἐφαρμογή οἱ ἐθνικές διατάξεις περί μειώσεως, ἀναστολῆς ἤ καταργήσεως. Συνεπῶς, τό ποσό πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 46 παράγραφος 1 εἶναι τό ποσό πού θά ἐδικαιοῦτο ὁ ἐργαζόμενος δυνάμει τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, ἄν δέν ἐλάμβανε σύνταξη δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἄλλου Κράτους μέλους. Ἄν, δυνάμει τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, ὁ ἐργαζόμενος πού δύναται νά ἀποδείξει ὡρισμένο ἀριθμό ἐτῶν ἀσφαλίσεως δικαιοῦται πλήρους συντάξεως, λαμβάνεται ὑπ' ὄψη τό ποσό τῆς πλήρους αὐτῆς συντάξεως.
4. Δέν ἐπιτρέπεται στόν φορέα Κράτους μέλους νά ἐφαρμόζει, γιά τόν συνυπολογισμό καί τήν ἀναλογική κατανομή τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως, ἐθνικούς κανόνες πού εἶναι γιά τόν ἐργαζόμενο λιγότερο εὐνοϊκοί ἀπό τούς κανόνες τοῦ κανονισμοῦ 574/72.

Στίς συνεκδικαζόμενες ὑποθέσεις 116, 117, 119, 120 καί 121/80

πού ἔχουν ὡς ἀντικείμενο αἰτήσεις τοῦ Arbeidshof τῆς Ἀμβέρσας (τέταρτο τμῆμα), περιοχή τοῦ Hasselt, πρός τό Δικαστήριο, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, μέ τίς ὁποῖες ζητεῖται στά πλαίσια τῶν διαφορῶν πού ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τοῦ ἐν λόγω δικαστηρίου μεταξύ

RIJKSDIENST VOOR WERKNEMERSPENSIOENEN, Βρυξέλλες,

καί

GIORGIO CELESTRE (ὑπόθεση 116/80),

GÜNTHER DREILICH (ὑπόθεση 117/80),

OTTO BOHNEFELD (ὑπόθεση 119/80),

KUNIGUNDE LEX, χήρας RYDLAKOWSKI (ὑπόθεση 120/80),

καί μεταξύ

NATIONAAL PENSIOENFONDS VOOR MIJNWERKERS, Βρυξέλλες,

καί

JOZEF STREHL (ὑπόθεση 121/80),

ἡ ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 51 τῆς συνθήκης καί τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 τοῦ Συμβουλίου τῆς 14ης Ἰουνίου 1971 περί ἐφαρμογῆς τῶν συστημάτων κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως στούς μισθωτούς καί στίς οἰκογένειές τους πού διακινοῦνται ἐντός τῆς Κοινότητος (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. Ν 149, τόμ. 05/001, σ. 73),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρῶτο τμῆμα)

συγκείμενο ἀπό τούς T. Koopmans, πρόεδρο τμήματος, A. O'Keeffe καί G. Bosco, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: Sir Gordon Slynn
γραμματεύς: J. A. Pompe, βοηθός γραμματεύς

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Οἱ ἀποφάσεις περί παραπομπῆς καί οἱ γραπτές παρατηρήσεις πού ὑπεβλήθησαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου ΕΟΚ ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί ἔγγραφη διαδικασία

1. Τά πραγματικά περιστατικά τῶν κυρίων ὑποθέσεων δέν περιγράφονται στίς ἀποφάσεις περί παραπομπῆς. Ὅπως προκύπτουν ἀπό στοιχεῖα τῶν φακέλων καί ἀπό τίς γραπτές παρατηρήσεις πού ὑπεβλήθησαν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου, ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

Ὁ Celestre, ἰταλικῆς ἰθαγενείας, καί οἱ Dreilich καί Bohnefeld, γερμανικῆς ἰθαγενείας, εἰργάσθησαν ὑπογείως σέ ὀρυχεῖο στό Βέλγιο ἐπί 27, 28 καί 27 ἔτη ἀντιστοίχως. Προηγουμένως, εἶχαν ἐργασθεῖ ὡς μισθωτοί στίς χῶρες καταγωγῆς τους. Τό Rijksdienst voor Werknemerspensionen (RWP), ἀρμόδιος βελγικός ὀργανισμός, τούς ἐχορήγησε σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία βάσει τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως πού συνεπληρώθησαν στό Βέλγιο. Ἐκτός αὐτοῦ, λαμβάνουν σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία καί στίς χῶρες καταγωγῆς τους. Ἡ χήρα Rydlakowski λαμβάνει σύνταξη ἐπιζῶντος βάσει τῆς γερμανικῆς καί τῆς βελγικῆς νομοθεσίας, ἐπειδή ὁ σύζυγός της εἶχε ἐργασθεῖ ὡς μισθωτός στήν Γερμανία καί ἐν συνεχεία εἶχε ἐργασθεῖ σέ ὀρυχεῖο ὑπογείως στό Βέλγιο ἐπί 25 ἔτη.

Κατόπιν προσφυγῶν πού ἠσκήθησαν ἀπό τούς ἐνδιαφερομένους ἐνώπιον τῶν Arbeidsrechtbanken τοῦ Hasselt καί τοῦ Tongeren, τά δικαστήρια αὐτά ἐδέχθησαν ὅτι οἱ Celestre, Dreilich, Bohnefeld καί Rydlakowski ἠδύναντο νά ἀξιώσουν σύνταξη ἀποχωρήσεως καί ἐπιζῶντος, ὑπολογιζομένη βάσει τῆς πλήρους σταδιοδρομίας σέ ὑπόγειο ἐργασία ὀρυχείου στό Βέλγιο, πού ἀντιστοιχεῖ σέ 30 ἔτη ἐργασίας. Τό RWP ἤσκησε ἔφεση κατά τῶν πρωτοδίκων ἀποφάσεων ἐνώπιον τοῦ Arbeidshof τῆς Ἀμβέρσας (περιοχή Hasselt). Ὑπεστήριξε ὅτι τό ἄρθρο 10 παράγραφος 2 τοῦ βελγικοῦ βασιλικοῦ διατάγματος 50 θέτει ἕνα κανόνα ἀπαγορεύσεως σωρεύσεως παροχῶν, δυνάμει τοῦ ὁποίου οἱ ἐργαζόμενοι πού ἀποδεικνύουν σταδιοδρομία, ἐν μέρει ὡς ἐργάτες ὀρυχείου καί ἐν μέρει ὡς κοινοί ἐργάτες, δύνανται νά λάβουν σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία ἴση πρός τό γινόμενο τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐτῶν πού ἀπησχολήθησαν ὡς ἐργάτες ὀρυχείου ἐπί 1,5, μέ ἀνώτατο ὅριο τά $^{45}/_{45}$, καί ὅτι τό Βέλγιο βαρύνεται μόνο μέ τήν καταβολή συντάξεως ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία (ἤ ἐπιζώντων), ἡ ὁποία ἀντιστοιχεῖ στά ἔτη πού εἰργάσθησαν ὑπογείως σέ ὀρυχεῖο, ὑπό τήν ἐπιφύλαξη ὅτι τό ἄθροισμα τῆς ἰταλικῆς ἤ γερμανικῆς καί τῆς βελγικῆς συντάξεως ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία πρέπει νά εἶναι τουλάχιστον ἴσο πρός τήν πλήρη σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία πού ἐξασφαλίζεται βάσει τῆς ὑπογείου ἐργασίας σέ ὀρυχεῖο.

Ὁ Strehl, γερμανικῆς ἰθαγενείας, δικαιοῦται ἐπίσης συντάξεως ἀναπηρίας τόσο στήν Γερμανία ὅσο καί στό Βέλγιο, βάσει τῆς ἀπασχολήσεώς του ὡς ἐργάτου ὀρυχείου. Τό Δικαστήριο ἔχει ἤδη ἐπιληφθεῖ μιᾶς αἰτήσεως περί ἐκδόσεως προδικα-

στικῆς ἀποφάσεως τοῦ Arbeidsrechtbank τοῦ Hasselt, στό πλαίσιο τῆς διαφορᾶς πού ἐκκρεμεῖ μεταξύ τοῦ ἐνδιαφερομένου καί τοῦ Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers (NPM) στήν ὑπόθεση 62/76 (Jurispr. 1977, σ. 211). Τό NPM ἤσκησε ἔφεση κατά τῆς ἀποφάσεως τοῦ Arbeidsrechtbank τοῦ Hasselt, γιά τήν ἔκδοση τῆς ὁποίας εἶχε ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ προδικαστική ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου στήν προαναφερθεῖσα ὑπόθεση, καί μέ τήν ὁποία τό Arbeidsrechtbank ἀνεγνώρισε ὅτι ὁ ἐνδιαφερόμενος ἠδύνατο νά ἀξιώσει σύνταξη ἀναπηρίας, ὑπολογιζομένη βάσει μιᾶς πλήρους σταδιοδρομίας στό Βέλγιο σέ ὑπόγειο ἐργασία ὀρυχείου.

2. Ἡ ἐφαρμοστέα ἐθνική νομοθεσία εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

Τό σύστημα συνταξιοδοτήσεως λόγω ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία τῶν ἐργατῶν ὀρυχείου ρυθμίζεται ἀπό τό βασιλικό διάταγμα 50 τῆς 24ης Ὀκτωβρίου 1967, πού ὁρίζει ὅτι:

«Ἄρθρο 4

Ἡ σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία ἀρχίζει ἀπό τήν πρώτη ἡμέρα τοῦ μηνός πού ἕπεται ἐκείνου ἐντός τοῦ ὁποίου ὁ ἐνδιαφερόμενος ὑπέβαλε τήν σχετική αἴτηση καί ὄχι πρίν ἀπό:

1) ...

2) ...

3) Τήν πρώτη ἡμέρα τοῦ μηνός πού ἕπεται ἐκείνου ἐντός τοῦ ὁποίου ὁ ἐνδιαφερόμενος:

   α) συμπληρώνει τήν κανονική ἡλικία συντάξεως: δηλαδή τήν ἡλικία τῶν 55 ἤ τῶν 60 ἐτῶν ἀντιστοίχως, ἀνάλογα μέ τό ἄν ἡ σύνταξη ἀποχωρήσεως παρέχεται λόγω ὑπογείου ἤ ἐπιγείου ἐργασίας στά ὀρυχεῖα,

   6) ἤ ἀποδεικνύει ὅτι ἀπησχολήθη κατά σύνηθες καί κύριο ἐπάγγελμα ὡς ἐργάτης ὑπογείως σέ ἀνθρακωρυχεῖα ἐπί 25 ἔτη.»

Δυνάμει τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 10, κατά παρέκκλιση ἀπό τήν παράγραφο 1 ἐδάφιο 2, ὁ ἐργαζόμενος:

«1) πού ἀπησχολήθη κατά σύνηθες καί κύριο ἐπάγγελμα ὡς ἐργάτης ὀρυχείου ἐπί εἴκοσι τουλάχιστον ἔτη, δύναται νά λάβει σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία, ὑπολογιζομένη στό ἕνα τριακοστό γιά κάθε ἡμερολογιακό ἔτος πού ἀπησχολήθη ὡς ἐργάτης ὀρυχείου. Ἄν δέν συγκεντρώνει τριάντα ἡμερολογιακά ἔτη ἀπασχολήσεως κατά σύνηθες καί κύριο ἐπάγγελμα ὡς ἐργαζόμενος ὑπογείως σέ ὀρυχεῖο ἤ λατομεῖο μέ ὑπόγεια ἐκμετάλλευση, συγκεντρώνει ὅμως εἴκοσι πέντε τουλάχιστον ἔτη τέτοιας ἀπασχολήσεως, θεωρεῖται ὅτι ἀποδεικνύει ἀπασχόληση κατά σύνηθες καί κύριο ἐπάγγελμα ὑπό τήν ἰδιότητα αὐτή κατά τήν διάρκεια προσθέτου ἀριθμοῦ ἐτῶν, ἴσου πρός τήν διαφορά μεταξύ τοῦ τριάντα καί τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἡμερολογιακῶν ἐτῶν πού ἀπέδειξε ὅτι ἀπησχολήθη ὑπό τήν ἰδιότητα αὐτή κατά σύνηθες καί κύριο ἐπάγγελμα. Καθένα ἀπό τά πρόσθετα ἔτη θεωρεῖται ὡς ἔτος ὑπογείου ἀπασχολήσεως σέ ἀνθρακωρυχεῖα πρό τοῦ 1955.»

Τό σύστημα σαντάξεων ἀναπηρίας τῶν ἐργατῶν ὀρυχείων καθορίζεται ἀπό τό βασιλικό διάταγμα τῆς 19ης Νοεμβρίου 1970, πού ὁρίζει ὅτι:

«Ἄρθρο 1 παράγραφος 1. Δικαιοῦται συντάξεως ἀναπηρίας ὑπό τίς προϋποθέσεις πού ὁρίζονται κατωτέρω:

α) ὁ ἐργάτης πού ὑπάγεται στό σύστημα κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως ἐργατῶν ὀρυχείων, ὁ ὁποῖος ἔπαυσε πράγματι νά ἐργάζεται στίς ἐπιχειρήσεις ὀρυχείων λόγω ἀσθενείας πού συνεπάγεται ἀνικανότητα πρός κανονική ὑπόγειο ἤ ἐπίγειο ἐργασία στίς ἐν λόγω ἐπιχειρήσεις·

6) ὁ ἐργάτης πού ὑπάγεται στό σύστημα κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως ἐργατῶν ὀρυχείων, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἀπησχολήθη ὑπογείως, ἔπαυσε πράγματι νά ἐργάζεται στίς ἐν λόγω ἐπιχειρήσεις λόγω ἀσθε-

νείας πού συνεπάγεται ἀνικανότητα πρός κανονική ὑπόγειο ἐργασία στίς ἐπιχειρήσεις αὐτές.

Παράγραφος 2. Σύνταξη ἀναπηρίας χορηγεῖται:

1) στόν ἐργάτη πού ἀναφέρεται στήν παράγραφο 1 στοιχεῖο α, ἄν ἀποδεικνύει τουλάχιστον δέκα ἔτη ὑπηρεσίας σέ ἐπιχειρήσεις ὀρυχείων·

2) στόν ἐργάτη πού ἀναφέρεται στήν παράγραφο 1 στοιχεῖο 6, ἄν ἀποδεικνύει τόν κατώτατο ἀριθμό ἐτῶν ὑπηρεσίας πού καθορίζεται στήν παράγραφο 1 καί ἄν ὁ κατώτατος αὐτός ἀριθμός περιλαμβάνει τουλάχιστον πέντε ἔτη πραγματικῆς ὑπογείου ὑπηρεσίας σέ ἐπιχειρήσεις ὀρυχείων.

Ἄρθρο 23 παράγραφος 1. Ἡ σύνταξη ἀναπηρίας πού χορηγεῖται δυνάμει τοῦ παρόντος διατάγματος δέν δύναται νά σωρευθεῖ μέ μία ἤ περισσότερες συντάξεις ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία ἤ ἀναπηρίας, παρά μόνο μέχρι τοῦ ποσοῦ τῆς ἐτησίας συντάξεως πού καθορίζεται στό ἄρθρο 4 παράγραφος 1 περιπτώσεις 2 καί 4, ἀνάλογα μέ τό ἄν πρόκειται γιά ἐργάτη ἔγγαμο ἤ ἄγαμο, χῆρο, διαζευγμένο ἤ ζῶντα κεχωρισμένως ἀπό τήν σύζυγό του.»

3. Τό Arbeidshof τῆς Ἀμβέρσας (περιοχή Hasselt), μέ προδικαστικές ἀποφάσεις τῆς 22ας Ἀπριλίου 1980, ἀπεφάσισε, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης, νά ἀναβάλει τήν ἔκδοση ὁριστικῆς ἀποφάσεως μέχρις ὅτου τό Δικαστήριο ἀποφανθεῖ μέ προδικαστική ἀπόφαση ὡς πρός

«τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 51 τῆς συνθήκης ΕΟΚ καί, ἄν συντρέχει ἀνάγκη, ἄλλων ἄρθρων τῆς συνθήκης καί διατάξεων παραγώγου δικαίου, σχετικά μέ τό ζήτημα πού ἐκτίθεται στό σκεπτικό»,

ζήτημα πού ἀνάγεται στό ἄν οἱ διατάξεις αὐτές πρέπει νά ἑρμηνευθοῦν ὑπό τήν ἔννοια ὅτι κατά τόν προσδιορισμό τῶν καταβλητέων στούς ἐνδιαφερομένους παροχῶν, κατ' ἐφαρμογή τῆς νομοθεσίας ἑνός Κράτους μέλους, δέν δύναται νά γίνει διπλός ὑπολογισμός τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως, στήν περίπτωση ἰδίως ὅπου πραγματικές περίοδοι ἀσφαλίσεως σ' ἕνα Κράτος μέλος σωρεύονται μέ «πλασματικές» περιόδους σέ ἄλλο κράτος. Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι τό Arbeidshof τῆς Ἀμβέρσας δέν ὑπέβαλε συγκεκριμένο ἐρώτημα στό Δικαστήριο.

Ἀπό τίς ἀποφάσεις τοῦ Arbeidshof προκύπτει ὅτι δυνάμει τοῦ ἄρθρου 51 τῆς συνθήκης, σέ συνδυασμό μέ τό ἄρθρο 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, πρέπει νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη ὅλες οἱ περίοδοι ἀσφαλίσεως πού συνεπληρώθησαν στά διάφορα Κράτη μέλη, χωρίς αὐτό νά ἔχει ὡς συνέπεια τόν διπλό ὑπολογισμό περιόδων ἀσφαλίσεως, οὕτως ὥστε νά μή ὑφίσταται καμμία διάκριση σέ σύγκριση μέ τόν ἐργαζόμενο πού παρέμεινε στήν χώρα του.

Τό Arbeidshof διευκρινίζει τήν γνώμη του χρησιμοποιώντας τά ἀκόλουθα παραδείγματα:

1) σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία:

— ἕνας ἐργάτης ὀρυχείου εἰργάσθη ἐπί 27 ἔτη στό Βέλγιο, δικαιοῦται συνεπῶς πλήρους συντάξεως ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία 150 000 βελγικῶν φράγκων, καί ἐπί 5 ἔτη στό ἐξωτερικό, βάσει τῶν ὁποίων δικαιοῦται μερικῆς συντάξεως ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία 50 000 βελγικῶν φράγκων·

— τά «πλασματικά» ἔτη στό Βέλγιο πρέπει νά ἀντικατασταθοῦν ἀπό τά πραγματικά ἔτη στό ἐξωτερικό·

— ἡ βελγική σύνταξη μειώνεται στά $^{27}/_{30}$ τῶν 150 000 βελγικῶν φράγκων, ἀλλά σωρεύεται μέ τήν ἀλλοδαπή παροχή·

— ἐπειδή τό ποσό πού προκύπτει ἀπό τήν σώρευση, δηλαδή 135 000 β.φ. + 50 000 β.φ. = 185 000 βελγικά φράγκα, ὑπερβαίνει τήν πλήρη βελγική σύνταξη, ἡ λύση αὐτή δύναται νά γίνει δεκτή.

2) Σύνταξη ἀναπηρίας:

— ἕνας ἐργάτης ὀρυχείου δικαιοῦται (πλήρους) βελγικῆς συντάξεως ἀναπηρίας 150 000 βελγικῶν φράγκων καί μερικῆς παροχῆς ἀναπηρίας στό ἐξωτερικό ποσοῦ 50 000 βελγικῶν φράγκων γιά 5 ἔτη ἐργασίας·

— τά «πλασματικά» ἔτη στό Βέλγιο ἀντικαθίστανται ἀπό τά πραγματικά ἔτη στό ἐξωτερικό·

— ἡ βελγική σύνταξη μειώνεται στά $^{25}/_{30}$ τῶν 150 000 βελγικῶν φράγκων, ἀλλά σωρεύεται μέ τήν ἀλλοδαπή περιοχή·

— τό ἄθροισμα τῶν δύο παροχῶν, δηλαδή 125 000 β.φ. + 50 000 β.φ. = 175 000 βελγικά φράγκα, ὑπερβαίνει τήν πλήρη βελγική σύνταξη καί πρέπει συνεπῶς νά γίνει δεκτή.

Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου τῆς ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις ὑπέβαλαν τό RWP, ἐκπροσωπούμενο ἀπό τόν J. Janssens, διευθυντή διοικήσεως, τό NPM, ἐκπροσωπούμενο ἀπό τόν J. Kranzen, δικηγόρο Hasselt, οἱ Celestre, Bohnefeld καί Rydlakowski, ἐκπροσωπούμενοι ἀπό τόν D. Rossini, συνδικαλιστικό ἐκπρόσωπο τοῦ Patronato ACLI, τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, ἐκπροσωπούμενο ἀπό τόν A. Nokerman, γενικό γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας, ἡ Ἰταλική Δημοκρατία, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν A. Squillante, προϊστάμενο τῆς ὑπηρεσίας διπλωματικῶν διαφορῶν, συνθηκῶν καί νομοθετικῶν ὑποθέσεων τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν F. Favara, Avvocato dello Stato, τό Βασίλειο τῶν Κάτω Χωρῶν, ἐκπροσωπούμενο ἀπό τόν I. Verkade, ἀναπληρωτή γενικό γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν ΕΚ, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν J. Amphoux, νομικό σύμβουλο, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν A. Haagsma, μέλος τῆς νομικῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τό Δικαστήριο, κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή ἀποδείξεων.

Μέ διάταξη τῆς 18ης Ἰουνίου 1980, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε νά ἑνώσει καί νά συνεκδικάσει τίς ὑποθέσεις πρός διευκόλυνση τῆς διαδικασίας καί πρός ἔκδοση κοινῆς ἀποφάσεως.

Μέ διάταξη τῆς 15ης Ὀκτωβρίου 1980, τό Δικαστήριο, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 95 παράγραφοι 1 καί 2 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας του, ἀπεφάσισε νά ἀναθέσει τίς ἑνωθεῖσες ὑποθέσεις στό πρῶτο τμῆμα.

II — Γραπτές παρατηρήσεις πού κατετέθησαν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου

1. Οἱ *Celestre, Bohnefeld* καί *Rydlakowski* παρατηροῦν ὅτι, σύμφωνα μέ τίς ἀποφάσεις Petroni, Manzoni, Massonet καί Mura, ἡ σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία μέ πλήρη συντελεστή, ἡ ὁποία ἀπεκτήθη βάσει μόνης τῆς βελγικῆς νομοθεσίας, δέν δύναται νά μειωθεῖ ὅταν σωρεύεται μέ τήν σύνταξη πού χορηγεῖται δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἄλλου κράτους, παρά μόνο σέ δύο περιπτώσεις: ὅταν ἡ ἐθνική νομοθεσία, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐχορηγήθη ἡ σύνταξη, περιέχει ρήτρα ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως πού προβλέπει ρητῶς τήν μείωση τῆς παροχῆς σέ περίπτωση συρροῆς της μέ ἄλλη σύνταξη, καί ὅταν οἱ πρόσθετες περίοδοι ἀσφαλίσεως πού ἀναγνωρίζονται ἀπό τόν βελγικό φορέα ἀντιπροσωπεύουν περιόδους πλασματικῆς ἀσφαλίσεως, οἱ ὁποῖες συμπίπτουν μέ τίς περιόδους ὑποχρεωτικῆς ἀσφαλίσεως πού συνεπλη-

ρώθησαν στό ἔδαφος ἄλλου κράτους. Στήν δεύτερη περίπτωση, πρέπει νά ἐφαρμοσθοῦν οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 12 παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 καί τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ κανονισμοῦ 574/72.

Ἀπό μία ἁπλή σύγκριση τῶν κειμένων προκύπτει σαφῶς ὅτι ἡ διάταξη τοῦ ἄρθρου 10 παράγραφος 2 ἀριθμός 1 τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος 50 δέν ἀποτελεῖ κανόνα ἀπαγορευτικό ἤ περιοριστικό τῆς σωρεύσεως, ὅπως ἄλλες διατάξεις τῆς βελγικῆς νομοθεσίας περί συντάξεων ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία καί ἐπιζώντων. Ἄλλωστε, ἀντίθετα πρός τίς διατάξεις αὐτές, στήν παράγραφο 2 τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος 50 δέν γίνεται καμμία ἀναφορά σέ ἀλλοδαπό σύστημα συντάξεων. Ἑπομένως, δύναται νά συναχθεῖ τό συμπέρασμα ὅτι ὁ νομοθέτης ἠθέλησε νά ἐξασφαλίσει στόν ἐργάτη ὀρυχείου, λόγω τῶν κινδύνων στούς ὁποίους ἐκτίθεται κατά τήν διάρκεια τῆς ἐπαγγελματικῆς του σταδιοδρομίας καί τῆς προώρου σωματικῆς του φθορᾶς, ἀκεραία σύνταξη πού ἀπέκτησε δυνάμει περιόδων ἐργασίας στά ὀρυχεῖα. Ἀντιθέτως, ἡ νομοθεσία περί συντάξεως ἀναπηρίας τῶν ἐργατῶν ὀρυχείων περιέχει σαφῆ καί κατηγορηματική ἀπαγόρευση τῆς σωρεύσεως παροχῶν, γεγονός πού διαφοροποιεῖ τήν ὑπόθεση Strehl ἀπό τίς ἄλλες τέσσερις ὑποθέσεις.

Ἡ ὑποστηριζομένη ἐπικάλυψη τῶν βελγικῶν περιόδων ἀσφαλίσεως μέ τίς περιόδους ἀσφαλίσεως πού συνεπληρώθησαν στήν Γερμανία ἤ στήν Ἰταλία οὐδαμῶς ἀποδεικνύεται στίς κρινόμενες ὑποθέσεις. Δεδομένου ὅτι ὁ βέλγος νομοθέτης διευκρίνισε ὅτι καθένα ἀπό τά ἐπί πλέον ἔτη, πού προστίθεται στήν ἐπαγγελματική σταδιοδρομία τοῦ ἐνδιαφερομένου, ὑπολογίζεται ὡς ἔτος ὑπογείου ἐργασίας σέ ὀρυχεῖα πρίν ἀπό τό 1955, τά ἐπί πλέον ἔτη δύνανται νά τοποθετηθοῦν χρονικῶς ὁπουδήποτε, ἀρχίζοντας ἀπό τότε πού ὁ ἐργάτης ὀρυχείου ἦταν 14 ἐτῶν μέχρι τό 1954, καί νά καλύπτουν τά μή ἀποδεικνυόμενα ἔτη τῆς ἐπαγγελματικῆς σταδιοδρομίας τοῦ ἐνδιαφερομένου σέ ἄλλο κράτος. Πρέπει, ἐξ ἄλλου, νά ὑπογραμμισθεῖ ὅτι ἡ ἀρχή τῆς μή μειώσεως τῆς πλήρους βελγικῆς συντάξεως, πού ἀποκτᾶται μετά τήν συμπλήρωση 25 ἐτῶν ὑπηρεσίας σέ ὀρυχεῖα, γίνεται πλέον δεκτή ἀπό τήν πλειονότητα τῶν βελγικῶν ἐθνικῶν δικαστηρίων, πρώτου καί δευτέρου βαθμοῦ, ὅπως ἀποδεικνύουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι, μέ τήν προσκόμιση, ἐνδεικτικῶς, τῶν σκεπτικῶν ὡρισμένων ἀποφάσεων ὅπου αἰτιολογεῖται ἡ νομιμότης τῆς σωρεύσεως.

Ἐν πάση περιπτώσει, σύμπτωση τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως δέν νοεῖται παρά μόνο σέ περίπτωση συνυπολογισμοῦ. Τό δικαίωμα ὅμως ἐπί τῆς βελγικῆς συντάξεως ἀπεκτήθη δυνάμει μόνο τῶν περιόδων ἐργασίας πού παρεσχέθη στό Βέλγιο στήν βιομηχανία ἐξορύξεως· ἐξ ἄλλου, οἱ περίοδοι ἐργασίας πού διηνύθησαν σέ ἄλλο κράτος, ἐκτός ὀρυχείου, δέν δύνανται πάντως νά συνυπολογισθοῦν μέ τίς βελγικές περιόδους γιά τόν προσδιορισμό τοῦ δικαιώματος βελγικῆς συντάξεως, ἄν χρειάζεται ὁ συνυπολογισμός, διότι πρόκειται γιά περιόδους πού διέπονται ἀπό διαφορετικά συστήματα.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι ζητοῦν, ἑπομένως, ἀπό τό Δικαστήριο νά ἐπιβεβαιώσει τίς ἀποφάσεις Massonet καί Mura καί νά ἀπαντήσει στό βελγικό δικαστήριο ὡς ἑξῆς:

«Οἱ διατάξεις πού ἐθεσπίσθησαν κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 51 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, καί ἰδίως τό ἄρθρο 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 τοῦ Συμβουλίου, πρέπει νά ἑρμηνευθοῦν ὑπό τήν ἔννοια ὅτι δέν ἐπιτρέπουν σέ ἕνα ἐθνικό φορέα ἀσφαλίσεως νά μειώσει τίς παροχές πού ὀφείλονται σέ ἐργαζόμενο ἤ σέ ὅσους ἔλκουν δικαιώματα ἐξ αὐτοῦ δυνάμει μόνης τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, ἐφ' ὅσον δέν κατέστη ἀναγκαία ἡ

προσφυγή στήν μέθοδο τοῦ συνυπολογισμοῦ καί ἡ ἐφαρμοστέα ἐθνική νομοθεσία δέν περιέχει κανόνες πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση παροχῶν.

Γιά τήν ἐνδεχομένη ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 12 παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, τό ὁποῖο ἀπαγορεύει τήν σώρευση παροχῶν, πού ἀφοροῦν μία καί τήν αὐτή περίοδο ἀσφαλίσεως, στόν ἐθνικό δικαστή ἐναπόκειται νά ἐξακριβώσει ἄν ὑπάρχει πράγματι σύμπτωση τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως πού συνεπληρώθησαν στά διάφορα Κράτη μέλη.»

2. Τό *RWP* ὑποστηρίζει ὅτι ἄν ἐνέκρινε, σέ περιπτώσεις ὅπως οἱ ἐπίδικες, τήν χορήγηση πλήρους συντάξεως ἀποχωρήσεως σέ ἐργαζόμενο ὑπογείως σέ ὀρυχεῖο εἰς βάρος τοῦ Βελγίου (30/30), ἡ ἐφαρμογή τῶν κοινοτικῶν διατάξεων θά ἐδημιούργει διάκριση ἀσυμβίβαστη πρός τόν σκοπό τῆς συνθήκης.

Τό RWP ἀκολουθεῖ τήν ἑξῆς διαδικασία γιά τήν ἐφαρμογή τῶν διατάξεων αὐτῶν στήν περίπτωση διακινουμένου ἐργαζομένου: ὅταν ὁ ἐργάτης ὀρυχείου ἀποδεικνύει ὅτι ἀπησχολήθη (κατά σύνηθες καί κύριο ἐπάγγελμα) ἐπί 25 τουλάχιστον ἔτη στά βελγικά ὀρυχεῖα καί ὅταν δηλώνει ὅτι ἀπησχολήθη ἐπίσης σέ ἄλλο Κράτος μέλος, τό RWP ὑπολογίζει πρῶτα τήν προσωρινή προκαταβολή βάσει τῆς ἐργασίας πού παρεσχέθη ἀποκλειστικῶς καί μόνο στό Βέλγιο, ἐφαρμόζοντας τούς κανόνες περί τεκμηρίων· ἡ προκαταβολή αὐτή πρέπει συνεπῶς νά ὑπολογισθεῖ μέ βάση τά 30 ἔτη, πχ. 28 ἔτη πού ἀποδεικνύονται καί 2 ἐπί πλέον ἔτη πού τεκμαίρονται. Ὅταν τό ἄλλο Κράτος μέλος, ὅπου ὁ ἐργαζόμενος ἀπησχολήθη ἐπίσης, ἀνακοινώσει στό RWP τίς περιόδους πού ἀναγνωρίζονται σύμφωνα μέ τήν νομοθεσία του, τό RWP ὑπολογίζει τήν ἐθνική σύνταξη, περιορίζοντας τόν ἀριθμό τῶν ἐπί πλέον ἐτῶν στήν διαφορά μεταξύ τοῦ 30 καί τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐτῶν ὑπογείου ἐργασίας σέ ὀρυχεῖο, πού ἀναγνωρίζονται ἀπό τήν νομοθεσία τῶν δύο χωρῶν, πρᾶγμα πού συνεπάγεται τήν ἀπώλεια τῶν ἐπί πλέον ἐτῶν πού συμπίπτουν μέ τά ἔτη πραγματικῆς ἀπασχολήσεως στό ἐξωτερικό. Αὐτό δέν δημιουργεῖ μεγάλες δυσχέρειες, ὅταν ὁ ἐργαζόμενος ἀπησχολήθη ἐπί ὡρισμένα ἔτη ὑπόγειως ἤ ἐπιγείως σέ ὀρυχεῖα τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἀντιθέτως, ὅταν ὁ ἐργαζόμενος ἀπησχολήθη στό ἐξωτερικό σέ τομέα ἐκτός τῶν ὀρυχείων καί συνεπῶς ὑπήχθη στό γενικό σύστημα ἀσφαλίσεως τῶν ἐργαζομένων, τό RWP λαμβάνει ὑπ' ὄψη τό γεγονός ὅτι στό βελγικό δίκαιο τό δικαίωμα συντάξεως ἀποκτᾶται ὄχι μέ ἀναλογία 1/30, ἀλλά μόνο 1/45 κατ' ἔτος, καί λαμβάνει ὑπ' ὄψη τήν σταδιοδρομία αὐτή μόνο κατά τά 2/3 της γιά τόν προσδιορισμό τῶν ἐπί πλέον τεκμαρτῶν ἐτῶν, πού πρέπει νά ἀφαιρεθοῦν γιά νά τηρηθεῖ ὁ κανόνας τῆς μή ὑπερβάσεως τῆς μονάδος (30/30).

Τό RWP ὑποστηρίζει, συνεπῶς, ὅτι τό ἄρθρο 10 παράγραφος 2 τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος 50 προβλέπει ἕνα sui generis κανόνα κατά τῆς σωρεύσεως, σύμφωνα μέ τόν ὁποῖο οἱ ἐργαζόμενοι, πού ἀποδεικνύουν σταδιοδρομία, ἐν μέρει ὡς ἐργάτες ὀρυχείου καί ἐν μέρει ὡς κοινοί ἐργάτες, δύνανται νά λάβουν σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία ἴση πρός τό γινόμενο τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐτῶν πού ἀπησχολήθησαν ὡς ἐργάτες ὀρυχείου ἐπί 1,5, μέ ἀνώτατο ὅριο τά 45/45. Ἑπομένως, πλήρης σταδιοδρομία 30/30 ἀντιστοιχεῖ σέ πλήρη σταδιοδρομία 45/45, ἀφοῦ ἡ πλήρης σταδιοδρομία δέν δύναται νά ὑπερβεῖ τήν μονάδα (ἐν προκειμένω τά 30/30).

Ἂν τό RWP δέν ἐλάμβανε ὑπ' ὄψη οὔτε τό προαναφερθέν ἄρθρο 10 οὔτε τό ἄρθρο 12 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, οἱ κρινόμενες περιπτώσεις θά κατέληγαν στήν περίεργη ἐκείνη κατάσταση ὅπου οἱ ἐνδιαφερόμενοι λαμβάνουν στήν ἡλικία ἀποχωρήσεως πλήρη σύνταξη λόγω ἀποχωρήσεως, ὑπολογιζομένη μέ βάση 30 ἔτη ὑπογείου ἐργασίας σέ ὀρυχεῖο στό Βέλγιο καί, ἐπί πλέον, μία μερική ἀλλοδαπή σύνταξη. Στήν περίπτωση αὐτή, ἀναγνωρίζεται στήν ἡλικία ἀποχωρήσεως μία σταδιοδρομία πού ὑπερβαίνει τήν μονάδα. Τό RWP πιστεύει, ἀντιθέτως, ὅτι οἱ ἐνδιαφερόμενοι πρέπει νά λάβουν σύνταξη ἀποχωρήσεως ἴση πρός $^{30}/_{30}$, ἀφοῦ τά ἔτη ἀπασχολήσεώς τους ὡς κοινῶν ἐργαζομένων δέν δικαιολογοῦν τήν χορήγηση συντάξεως ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία (ἤ ἐπιζώντων).

3. Τό *NPM* ὑποστηρίζει ὅτι, στήν περίπτωση τοῦ Strehl, ἡ ἐφαρμογή τῆς ἀποφάσεως Mura θά εἶχε ὡς συνέπεια ὅτι πρέπει νά γίνει ἐπιλογή μεταξύ τοῦ κανόνος pro rata καί τῆς ἐθνικῆς διατάξεως κατά τῆς σωρεύσεως. Ἀλλά ἡ ἐφαρμογή τοῦ pro rata κανόνος εἶναι ἐν προκειμένω εὐνοϊκότερη. Ἐξ ἄλλου, ὁ ἐνδιαφερόμενος δέν δύναται νά ἀξιώσει, κατά τήν 1η Ἰουλίου 1974, τό συμπλήρωμα πού προβλέπεται στό ἄρθρο 50 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, δεδομένου ὅτι τό ἄθροισμα τῶν παροχῶν, πού δικαιοῦται καί στίς δύο χῶρες μαζί, ὑπερβαίνει τό ποσό τῆς κατωτάτης βελγικῆς παροχῆς.

4. Ἡ *βελγική κυβέρνηση* παρατηρεῖ ὅτι τό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης ὁρίζει ὅτι πρέπει νά ὑπολογίζονται ὅλες οἱ περίοδοι ἀσφαλίσεως πού συνεπληρώθησαν στά Κράτη μέλη, οὕτως ὥστε νά μή γίνεται διάκριση εἰς βάρος τοῦ διακινουμένου ἐργαζομένου. Ὁ ὑπολογισμός ὅμως αὐτός δέν πρέπει νά ἔχει ὡς συνέπεια νά ὑπολογίζεται ἡ ἴδια περίοδος δύο φορές. Πράγματι, οἱ περίοδοι πραγματικῆς ἀσφαλίσεως πρέπει νά ὑπερισχύουν ἔναντι τῶν τεκμαιρομένων περιόδων. Ἐξ ἄλλου, ἐπειδή ἡ βελγική παροχή εἶναι παροχή λόγω ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία πού ὑπολογίζεται βάσει μιᾶς σταδιοδρομίας ἡ ὁποία περιλαμβάνει καί μία περίοδο «πλασματικῆς» ἀσφαλίσεως, ἄν ἡ παροχή αὐτή ἐσωρεύετο στό ἀκέραιο μέ τήν ἀλλοδαπή παροχή, ὡρισμένες περίοδοι ἀσφαλίσεως θά ὑπελογίζοντο δύο φορές. Ἐνδείκνυται, συνεπῶς, νά ὑποκαθίσταται ἡ ἀλλοδαπή παροχή στήν θέση τῆς βελγικῆς παροχῆς γιά τά «πλασματικά» ἔτη, οὕτως ὥστε νά ἀξιοποιοῦνται οἱ περίοδοι ἀσφαλίσεως πού συνεπληρώθησαν στίς διάφορες χῶρες, ἀλλά, σέ περίπτωση συμπτώσεως ὡρισμένων περιόδων, ἀντικαθιστώντας τό πλασματικό μέ τό πραγματικό σύστημα. Συνεπῶς, ἡ λύση πού ἐφαρμόζει τό RWP εἶναι δίκαιη, ἄν τό κοινό σύστημα θεωρηθεῖ ὡς κατώτατο ὅριο καί δεδομένου ὅτι ἡ ἀλλοδαπή παροχή ἀντικαθιστᾶ τήν βελγική παροχή γιά τά πλασματικά ἔτη.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ὑπόθεση 121/80, ὁ φορεύς κάθε Κράτους μέλους, ὅταν συντρέχουν οἱ προϋποθέσεις γιά τήν ὕπαρξη δικαιώματος παροχῆς πού τάσσονται ἀπό τήν νομοθεσία πού ἐφαρμόζει, πρέπει νά συγκρίνει τήν παροχή, ὅπως προκύπτει ὑπολογιζομένη βάσει τῶν διατάξεων τῆς νομοθεσίας αὐτῆς, μέ τήν παροχή ὅταν ὑπολογισθεῖ κατά τό κοινοτικό δίκαιο, καί νά χορηγήσει τό μεγαλύτερο ποσό. Στήν τελευταία αὐτή περίπτωση, πρέπει νά ἐφαρμοσθοῦν οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, μέ χρήση τῶν κανόνων περί συνυπολογισμοῦ καί ἀναλογικοῦ ἐπιμερισμοῦ. Ἐν τούτοις, ἔχει σημασία νά μή λησμονεῖται ὅτι κατά τόν ὑπολογισμό τῆς καταβλητέας πραγματικῆς βελγικῆς παροχῆς πρέπει νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη τό γεγονός ὅτι ὁ ἐνδιαφερόμενος στό μέν Βέλγιο εἰργάσθη ἀποκλειστικῶς καί μόνο στά ὀρυχεῖα, ἐνῶ στήν Γερμανία ἀπησχολήθη ὄχι μόνο στά ὀρυχεῖα ἀλλά καί ἀλλοῦ, ἐπί πλέον δέ ὅτι στή δεύτερη αὐτή χώρα φαίνεται ὅτι τοῦ ἀνεγνωρίσθησαν ἐξομοιούμενες περίοδοι, καί

ἀκόμη ὅτι οἱ παροχές ἀναπηρίας πού χορηγοῦνται εἶναι διαφορετικοῦ τύπου.

5. Ἡ *ἰταλική κυβέρνηση* εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἡ ἐθνική διάταξη πού προβλέπει, χωρίς ἀντιστάθμισμα καί ἀνεξαρτήτως τῶν κοινοτικῶν κανόνων, μείωση τῆς κοινωνικῆς παροχῆς, πού δικαιοῦται ἕνας διακινούμενος ἐργαζόμενος βάσει μόνης τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, γιά τόν λόγο ὅτι ὁ ἴδιος ἐργαζόμενος δικαιοῦται καί ἄλλης κοινωνικῆς παροχῆς γιά ἐπαγγελματική δραστηριότητας πού ἠσκήθη σέ ἄλλο Κράτος μέλος, δέν συμβιβάζεται οὔτε μέ τήν συνθήκη οὔτε μέ τόν κανονισμό 1408/71.

Οἱ «πλασματικές» (ἤ οἱ «συμβατικές») συντάξιμες περίοδοι δέν ἀντιστοιχοῦν σέ μία πραγματική περίοδο, ἀλλά προσδιορίζουν μόνο ἕνα ἰδιαίτερο τρόπο ὑπολογισμοῦ τῆς συντάξεως ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία· γιά τόν λόγο αὐτό, δέν εἶναι δυνατό νά γίνει λόγος γιά «σύμπτωση» μιᾶς περιόδου πλασματικῆς ἐργασίας μέ «πλασματική» περίοδο ὑπηρεσίας. Ἀπό τούς ὅρους πού ἐχρησιμοποιήθησαν στό πλαίσιο τῶν ἐπιδίκων διαφορῶν φαίνεται ὅτι πρέπει νά ἀποκλεισθεῖ ὅτι πρόκειται ἐδῶ γιά «πρόωρες παροχές γήρατος» (ἄρθρο 12 παράγραφος 3 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71). Ἐξ ἄλλου, τά ἄρθρα 12 καί 46 τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ ἀναφέρονται σέ παροχές «πού ἀφοροῦν μία καί τήν αὐτή περίοδο ὑποχρεωτικῆς ἀσφαλίσεως», ἐνῶ ἐν προκειμένω εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ἡ ἐργασία τοῦ πρώην ἐργάτου ὀρυχείου ἐπραγματοποιήθη σέ διαφορετικό χρόνο, δηλαδή κατά τήν διάρκεια διαφορετικῆς «περιόδου». Ἡ διάταξη τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος 50 τῆς 24ης Ὀκτωβρίου 1967 δέν δύναται νά χαρακτηρισθεῖ ὡς «ρήτρα μειώσεως, ἀναστολῆς ἤ καταργήσεως», κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 12· στήν πραγματικότητα ἀποτελεῖ ὄχι διάταξη «κατά τῆς σωρεύσεως», ἀλλά διάταξη ὑπέρ τοῦ πρώην ἐργάτου ὀρυχείου. Τό ἄρθρο 12 παράγραφος 2 ἐπιτρέπει ἐθνικές διατάξεις κατά τῆς σωρεύσεως, ἀλλά μόνο σέ περίπτωση πραγματικῆς «σωρεύσεως» (μέ τά ἐντεῦθεν γιά τόν διακινούμενο ἐργαζόμενο πλεονεκτήματα) καί δέν ἐφαρμόζεται «ὅταν ὁ ἐνδιαφερόμενος λαμβάνει παροχές τῆς ἰδίας φύσεως γιά... γῆρας... πού καταβάλλονται... σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 50, 51...».

Οὔτε εἶναι βέβαιο ὅτι τό ἄρθρο 46 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 ἔχει ἐφαρμογή ἐν προκειμένω: ἀντίθετα, φαίνεται ὅτι «οἱ ἀπαιτούμενες προϋποθέσεις γιά τήν γένεση τοῦ δικαιώματος παροχῶν» ἐπληρώθησαν ἀπολύτως, τουλάχιστον ὅσον ἀφορᾶ τήν περίοδο ἐργασίας στό ὀρυχεῖο. Δέν ὑπάρχει πεδίο ἐφαρμογῆς τοῦ κοινοτικοῦ συστήματος «σωρεύσεως», ὅταν δέν ὑπάρχει οὔτε ἡ δυνατότης οὔτε ἡ ἀνάγκη νά συνυπολογισθοῦν περισσότερες περίοδοι ἀσφαλίσεως, διότι πρόκειται γιά δύο περιόδους πού «δέν συμπίπτουν»· στήν περίπτωση αὐτή, οἱ δύο συντάξεις ἀθροίζονται (στήν πράξη) καί δέν σωρεύονται, οὔτε εἶναι δέ δυνατόν νά καθορισθεῖ τό ὅριο αὐτοῦ πού ἔχει συμφωνηθεῖ νά ἀποκαλεῖται «θεωρητικό ποσό». Ἀκόμα καί μέ τό σημερινό σύστημα ἀτελοῦς ἐναρμονίσεως τῶν νομοθεσιῶν περί κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, δέν δύναται νά ἐπιτραπεῖ στούς ἐθνικούς νομοθέτες νά θεσπίζουν διατάξεις οἱ ὁποῖες ἐπιβάλλουν γιά τούς διακινουμένους ἐργαζομένους περιορισμούς πού δέν δύνανται πλέον νά γίνουν δεκτοί ἀπό τόν κοινοτικό νομοθέτη καί πού, ὁπωσδήποτε, δέν περιέχουν κανένα «ἀντιστάθμισμα». Τό Δικαστήριο ἀπεφάνθη ρητῶς κατά τήν ἔννοια αὐτή στίς δύο ὑποθέσεις Mura καί Schaap.

6. Ἡ *ὁλλανδική κυβέρνηση* ἔχει τήν γνώμη ὅτι οἱ «πλασματικές» περίοδοι δέν παίζουν κανένα ρόλο στόν προσδιορισμό τοῦ ὕψους τῆς συντάξεως ἀναπηρίας. Ὅταν ἕνας

ἐργάτης ὀρυχείου καταστεῖ ἀνάπηρος, μετά 10 τουλάχιστον ἔτη ὑπηρεσίας σέ ὀρυχεῖα, θά λάβει σύνταξη ἀναπηρίας ἀνεξάρτητη ἀπό τήν διάρκεια τῆς περιόδου κατά τήν ὁποία ἦταν ἀσφαλισμένος. Ἄν δέν ἦταν ἀσφαλισμένος κατά τήν ἐλαχίστη αὐτή περίοδο ὡς ἐργάτης ὀρυχείου, παρά μόνο κατά τήν ἐλαχίστη περίοδο ἀσφαλίσεως τῶν 6 μηνῶν πού ἀπαιτεῖται κατά τό γενικό σύστημα, δικαιοῦται τότε, κατά τό γενικό σύστημα, συντάξεως ἀναπηρίας, ἡ ὁποία καί πάλι εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπό τήν διάρκεια τῆς περιόδου κατά τήν ὁποία ὑπῆρξε ἀσφαλισμένος. Τό 6ελγικό σύστημα δέν περιέχει διατάξεις πού νά προβλέπουν ὅτι οἱ «πλασματικές» περίοδοι δέν ὑπολογίζονται ὅταν συμπίπτουν μέ περιόδους πού συνεπληρώθησαν σέ ἄλλο Κράτος μέλος.

Ἡ ὁλλανδική κυβέρνηση κρίνει ὅτι ἡ λύση ἐν προκειμένω δύναται νά εὑρεθεῖ στό ἄρθρο 46 παράγραφος 3, μέσω τῆς νομολογίας τοῦ Δικαστηρίου, καί εἰδικότερα στίς ὑποθέσεις 105/77, 98/77 καί 236/78. Ἡ ἐφαρμογή τῶν 6ελγικῶν ἐθνικῶν κανόνων πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση παροχῶν εἶναι στό σημεῖο αὐτό λιγότερο εὐνοϊκή ἀπό τήν ἐφαρμογή τοῦ συστήματος τοῦ ἄρθρου 46. Στήν ὑπόθεση Strehl, ὁ γερμανικός φορεύς δέν ἐφαρμόζει τήν πρώτη παράγραφο τοῦ ἄρθρου 46 κατά τήν ἔννοια τοῦ δευτέρου ἐδαφίου τῆς παραγράφου 3. Αὐτό σημαίνει ὅτι μόνο τό 6ελγικό ἵδρυμα ἐφαρμόζει τήν πρώτη παράγραφο καί θά ἠδύνατο συνεπῶς νά ἀφαιρέσει τό ποσό κατά τό ὁποῖο τό ἄθροισμα τῆς 6ελγικῆς καί τῆς γερμανικῆς συντάξεως ὑπερβαίνει τό ἀνώτατο θεωρητικό ποσό ἀπό τήν παροχή πού ὀφείλεται ἀνεξαρτήτως τῶν διατάξεων περί μειώσεως. Ἡ λύση αὐτή εἶναι σύμφωνη μέ τήν ἀπόφαση Petroni καί σημαίνει ὅτι ἐπιμερισμός τοῦ ποσοῦ πού ἀφαιρεῖται δέν δύναται νά γίνει παρά μόνο μεταξύ φορέων πού ἐφαρμόζουν νομικό σύστημα στό ὁποῖο περιέχονται διατάξεις πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση παροχῶν.

7. Ἡ *Ἐπιτροπή* σημειώνει ὅτι οὔτε τό ἄρθρο 51 οὔτε οἱαδήποτε ἄλλη διάταξη τοῦ παραγώγου κοινοτικοῦ δικαίου δύναται νά ἔχει ὡς συνέπεια τόν μή ὑπολογισμό ὡρισμένων περιόδων ἀσφαλίσεως πού λαμβάνονται ὑπ' ὄψη κατ' ἐφαρμογή τῆς νομοθεσίας ἑνός Κράτος μέλους, ἀκόμη καί ὅταν ὁ ἀσφαλισμένος, πλήν τῆς παροχῆς πού τοῦ χορηγεῖται δυνάμει τῆς νομοθεσίας αὐτῆς, εἰσπράττει καί μιά παροχή σέ ἄλλο Κράτος μέλος καί ὅταν οἱ «πλασματικές» περίοδοι ἀσφαλίσεως πού συνεπλήρωσε στό πρῶτο Κράτος μέλος συμπίπτουν μέ τίς πραγματικές περιόδους πού συνεπλήρωσε στό ἄλλο Κράτος μέλος.

Τό Arbeidshof δέχεται τό ἐπιχείρημα ὅτι τό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης, σέ συνδυασμό μέ τό ἄρθρο 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ ὑπό τήν ἔννοια ὅτι ὄχι μόνον ὑπολογίζονται «ὅλες οἱ περίοδοι ἀσφαλίσεως πού συνεπληρώθησαν στίς διάφορες χῶρες», ἀλλά καί ὅτι δέν πρέπει, ἐπομένως, νά προκύψει διπλός ὑπολογισμός περιόδων ἀσφαλίσεως, ὥστε νά μή ὑπάρξει καμμία διάκριση ἔναντι τοῦ ἐργαζομένου πού ἔμεινε στήν χώρα του. Αὐτή ἡ ἄποψη δέν δύναται νά μή προξενήσει δικαιολογημένη ἀπορία. Πράγματι, ἐδῶ πρόκειται γιά καταβολές πού γίνονται ἀποκλειστικῶς κατ' ἐφαρμογή τῆς νομοθεσίας ἑνός μόνον Κράτους μέλους. Ἐξ ἄλλου, στήν μία ἀπό τίς πέντε περιπτώσεις (στήν ὑπόθεση Strehl) ἔχει ἤδη σέ προηγούμενο στάδιο ζητηθεῖ καί ἐκδοθεῖ προδικαστική ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου.

Ἡ νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, αὐτή καθ' ἑαυτή, δέν ἀποκλείει τήν ἐξ ὁλοκλήρου ἐφαρμογή τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, δηλαδή τήν ἐφαρμογή καί τῶν τυχόν ἐθνικῶν διατάξεων πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση παροχῶν. Οἱ 6ελγικοί κανόνες περί συντάξεων ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία καί ἐπιζώντων περιέχουν μία καί μόνο διάταξη μέ ἕνα γνήσιο κανόνα ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως παροχῶν, δηλαδή τό ἄρθρο 25

τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος 50 τῆς 24ης Ὀκτωβρίου 1967, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο ἡ σύνταξη ἀποχωρήσεως καί ἐπιζώντων δέν δύναται νά σωρευθεῖ μέ παροχή πού χορηγεῖται δυνάμει ἀλλοδαπῆς νομοθεσίας γιά ἀσθένεια, ἀναπηρία ἤ ἀκουσία ἀνεργία. Ἀλλά, τό βασιλικό διάταγμα δέν περιέχει ρητή ἀπαγόρευση τῆς σωρεύσεως ὡς πρός παροχές τῆς ἰδίας φύσεως. Ἐν τούτοις, στήν βελγική διοικητική πρακτική, ἡ διάταξη αὐτή ἐφαρμόζεται στήν πράξη ὑπό τήν ἔννοια αὐτή. Ὅσον ἀφορᾶ τόν χαρακτῆρα τοῦ «τεκμηρίου» τῶν 30 ἐτῶν, μία ἀπόφαση τοῦ Arbeidshof τῆς Λιέγης τῆς 29ης Ἰουνίου 1979 (RWP/Schiabello) ἔκρινε ὅτι τό τεκμήριο αὐτό πρέπει νά θεωρηθεῖ «ἀμάχητο» καί ὅτι δέν εἶναι δυνατό νά περιορισθεῖ ἤ νά ἀνατραπεῖ μέ ἀνταπόδειξη, ἰδίως δέ μέ τήν ἀπόδειξη ὅτι ὁ ἐργάτης ὀρυχείου ἀπησχολήθη ἀλλοῦ κατά τήν διάρκεια τῶν ἐτῶν αὐτῶν. Φαίνεται ὅτι δέν εἶναι τελείως ἀδύνατο νά ἀποκλεισθεῖ ἡ ἄποψη ὅτι δύναται καί πρέπει νά προσκομισθεῖ ἀνταπόδειξη καί, συνεπῶς, νά γίνει ἐνδεχομένως ἀφαίρεση τῶν ἐτῶν ἐργασίας πού παρεσχέθη ἀλλοῦ ἀπό τά «πλασματικά» ἔτη πού λαμβάνονται ὑπ' ὄψη στό Βέλγιο. Αὐτό ἰσοδυναμεῖ, ἑπομένως, μέ τήν ἐφαρμογή ἑνός κανόνα ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως παροχῶν.

Ἡ κατάσταση εἶναι σαφέστερη ὅσον ἀφορᾶ τίς συντάξεις ἀναπηρίας, δεδομένου ὅτι τό προαναφερθέν ἄρθρο 23 παράγραφος 1 τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 19ης Νοεμβρίου 1970 περιέχει ἕνα κανόνα ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως, πού ἔχει ἤδη ἐφαρμοσθεῖ σέ ἀρκετές ὑποθέσεις (πρβλ. πχ. ὑπόθεση Mura).

Ἐν πάση περιπτώσει, σέ ὡρισμένες καταστάσεις, ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐθνικῶν διατάξεων περί σωρεύσεως εἶναι κατ' ἀρχήν δυνατή. Ὅσον ἀφορᾶ τά ὅρια ἐντός τῶν ὁποίων πρέπει νά ἐφαρμόζονται οἱ διατάξεις αὐτές, ἡ Ἐπιτροπή παραπέμπει στήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου (ὑποθέσεις 98/77, Schaap, καί 105/77, Boerboom-Kersjes). Ἔτσι, οἱ ἐθνικές διατάξεις περί σωρεύσεως δύνανται κατ' ἀρχήν νά ἐφαρμόζονται, ἐκτός ἄν ἡ ἐφαρμογή τους ἀποδεικνύεται λιγότερο εὐνοϊκή ἀπό τήν ἐφαρμογή τοῦ συστήματος τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71.

Ἡ Ἐπιτροπή ζητεῖ, συνεπῶς, ἀπό τό Δικαστήριο νά ἀπαντήσει ὡς ἑξῆς στό βελγικό δικαστήριο:

«Οὔτε ἀπό τό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης ΕΟΚ οὔτε ἀπό καμμία διάταξη τοῦ παραγώγου δικαίου συνάγεται ὅτι παροχές πού βασίζονται ἀποκλειστικῶς καί μόνο στήν νομοθεσία ἑνός Κράτους μέλους πρέπει νά μειώνονται, γιά τόν λόγο ὅτι ὁ δικαιοῦχος, δικαιοῦται καί ἄλλης παροχῆς, τῆς ἰδίας ἤ διαφορετικῆς φύσεως ἀπό ἄλλο κράτος, καί ὅτι οἱ περίοδοι ἀσφαλίσεως πού συνεπλήρωσε ὁ δικαιοῦχος αὐτός ὑπό τήν νομοθεσία τοῦ δευτέρου αὐτοῦ κράτος συμπίπτουν μέ τίς πλασματικές περιόδους πού συνεπληρώθησαν ὑπό τήν νομοθεσία τοῦ πρώτου κράτους.»

III — Προφορική διαδικασία

Τό RWP, ἐκπροσωπούμενο ἀπό τόν Guy Auwerx καί τόν Jan Declerck, καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Jean Amphoux, νομικό σύμβουλο τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν T. Van Rijn, ἀνέπτυξαν προφορικῶς τίς παρατηρήσεις κατά τήν συνεδρίαση τῆς 12ης Μαρτίου 1981.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του κατά τήν συνεδρίαση τῆς 7ης Μαΐου 1981.

Σκεπτικό

1 Μέ ἀποφάσεις τῆς 22ας Ἀπριλίου 1980, πού περιῆλθαν στό Δικαστήριο στίς 5 καί 7 Μαΐου 1980, τό Arbeidshof τῆς Ἀμβέρσας (Hasselt), ἐζήτησε ἀπό τό Δικαστήριο νά ἀποφανθεῖ, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἐπί τῆς ἑρμηνείας τοῦ ἄρθρου 51 τῆς συνθήκης καί τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 τοῦ Συμβουλίου τῆς 14ης Ἰουνίου 1971 περί ἐφαρμογῆς τῶν συστημάτων κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως στούς μισθωτούς καί στίς οἰκογένειές τους, πού διακινοῦνται ἐντός τῆς Κοινότητος (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. Ν 149, τόμ. 05/001, σ. 73), σχετικά μέ τό πρόβλημα πού ἐκτίθεται στό σκεπτικό τῶν ἀποφάσεων.

2 Τό σκεπτικό τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν δύναται νά συνοψισθεῖ ὡς ἑξῆς: ὁ Celestre, ἰταλικῆς ἰθαγενείας, καί οἱ Dreilich καί Bohnefeld, γερμανικῆς ἰθαγενείας, εἰργάσθησαν ὑπογείως σέ ὀρυχεῖο στό Βέλγιο ἐπί 27, 28 καί 27 ἔτη ἀντιστοίχως. Προηγουμένως, εἶχαν ἐργασθεῖ ὡς μισθωτοί στίς χῶρες καταγωγῆς τους. Τό Rijksdienst voor Werknemerspensioenen (RWP), ἁρμόδιος βελγικός ὀργανισμός, τούς ἐχορήγησε σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία βάσει τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως πού συνεπληρώθησαν στό Βέλγιο. Ἐκτός αὐτοῦ, λαμβάνουν σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία καί στίς χῶρες καταγωγῆς τους. Ἡ χήρα Rydlakowski λαμβάνει σύνταξη ἐπιζῶντος βάσει τῆς γερμανικῆς καί τῆς βελγικῆς νομοθεσίας, ἐπειδή ὁ σύζυγός της εἶχε ἐργασθεῖ ὡς μισθωτός στήν Γερμανία καί ἐν συνεχεία εἶχε ἐργασθεῖ σέ ὀρυχεῖο ὑπογείως, στό Βέλγιο ἐπί 25 ἔτη.

3 Κατόπιν προσφυγῶν πού ἠσκήθησαν ἀπό τούς ἐνδιαφερομένους ἐνώπιον τῶν Arbeidsrechtbanken τοῦ Hasselt καί τοῦ Tongeren, τά δικαστήρια αὐτά ἐδέχθησαν ὅτι οἱ Celestre, Dreilich, Bohnefeld καί Rydlakowski ἠδύναντο νά ἀξιώσουν σύνταξη ἀποχωρήσεως καί ἐπιζῶντος, ὑπολογιζομένη βάσει μιᾶς πλήρους σταδιοδρομίας σέ ὑπόγειο ἐργασία ὀρυχείου στό Βέλγιο, πού ἀντιστοιχεῖ σέ 30 ἔτη ἐργασίας.

4 Τό RWP ἤσκησε ἔφεση κατά τῶν πρωτοδίκων ἀποφάσεων ἐνώπιον τοῦ Arbeidshof τῆς Ἀμβέρσας (Afdeling Hasselt). Ὑπεστήριξε ὅτι τό ἄρθρο 10 παράγραφος 2 τοῦ βελγικοῦ βασιλικοῦ διατάγματος 50 θέτει ἕνα κανόνα κατά τῆς σωρεύσεως παροχῶν, δυνάμει τοῦ ὁποίου οἱ ἐργαζόμενοι πού δικαιολογοῦν σταδιοδρομία, ἐν μέρει ὡς ἐργάτες ὀρυχείου καί ἐν μέρει ὡς κοινοί ἐργάτες, δύνανται νά λάβουν σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία ἴση πρός τό γινό-

μενο τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐτῶν πού ἀπησχολήθησαν ὡς ἐργάτες ὀρυχείου ἐπί 1,5, μέ ἀνώτατο ὅριο τά 45/45, καί ὅτι τό Βέλγιο ϐαρύνεται μόνο μέ τήν καταϐολή συντάξεως ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία (ἤ ἐπιζώντων), ἡ ὁποία ἀντιστοιχεῖ στά ἔτη πού εἰργάσθησαν ὑπογείως σέ ὀρυχεῖο, ὑπό τήν ἐπιφύλαξη ὅτι τό ἄθροισμα τῆς ἰταλικῆς ἤ γερμανικῆς καί τῆς ϐελγικῆς συντάξεως ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία πρέπει νά εἶναι τουλάχιστον ἴσο πρός τήν πλήρη σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία πού ἐξασφαλίζεται ϐάσει τῆς ὑπογείου ἐργασίας σέ ὀρυχεῖο.

5 Ὁ Strehl, γερμανικῆς ἰθαγενείας καί αἰτῶν στήν κυρία δίκη, ὑπόθ. 121/80, δικαιοῦται ἐπίσης συντάξεως ἀναπηρίας τόσο στήν Γερμανία ὅσο καί στό Βέλγιο, ϐάσει τῆς ἀπασχολήσεώς του ὡς ἐργάτου ὀρυχείου. Τό Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerhers (NPM) ἤσκησε ἔφεση κατά τῆς ἀποφάσεως τοῦ Arbeidsrechtbank τοῦ Hasselt, γιά τήν ἔκδοση τῆς ὁποίας εἶχε ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ προδικαστική ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου στήν ὑπόθεση 62/76 (Strehl, Jurispr. 1977, σ. 211), μέ τήν ὁποία τό Arbeidsrechtbank ἀνεγνώρισε ὅτι ὁ ἐνδιαφερόμενος ἠδύνατο νά ἀξιώσει σύνταξη ἀναπηρίας, ὑπολογιζομένη ϐάσει μιᾶς πλήρους σταδιοδρομίας σέ ὑπόγειο ἐργασία ὀρυχείου στό Βέλγιο.

6 Τό σύστημα συνταξιοδοτήσεως λόγω ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία τῶν ἐργατῶν ὀρυχείου ρυθμίζεται ἀπό τό ϐελγικό ϐασιλικό διάταγμα 50 τῆς 24ης Ὀκτωϐρίου 1967, πού ὁρίζει ὅτι:

«Ἄρθρο 4

Ἡ σύνταξη ἀποχωρήσεως ἀπό τήν ὑπηρεσία ἀρχίζει ἀπό τήν πρώτη ἡμέρα τοῦ μηνός πού ἕπεται ἐκείνου ἐντός τοῦ ὁποίου ὁ ἐνδιαφερόμενος ὑπέϐαλε τήν σχετική αἴτηση καί ὄχι πρίν ἀπό:

1) ...

2) ...

3) Τήν πρώτη ἡμέρα τοῦ μηνός πού ἕπεται ἐκείνου ἐντός τοῦ ὁποίου ὁ ἐνδιαφερόμενος:

α) συμπληρώνει τήν κανονική ἡλικία συντάξεως: δηλαδή τήν ἡλικία τῶν 55 ἤ τῶν 60 ἐτῶν ἀντιστοίχως, ἀνάλογα μέ τό ἄν ἡ σύνταξη ἀποχωρήσεως παρέχεται λόγω ὑπογείου ἤ ἐπιγείου ἐργασίας στά ὀρυχεῖα,

6) ἤ ἀποδεικνύει ὅτι ἀπησχολήθη κατά σύνηθες καί κύριο ἐπάγγελμα ὡς ἐργάτης ὑπογείως σέ ἀνθρακωρυχεῖα ἐπί εἴκοσι πέντε ἔτη.»

Δυνάμει τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 10, κατά παρέκκλιση ἀπό τήν παράγραφο 1 ἐδάφιο 2, ὁ ἐργαζόμενος:

«1) πού άπησχολήθη κατά σύνηθες καί κύριο έπάγγελμα ώς έργάτης όρυχείου έπί είκοσι τουλάχιστον έτη, δύναται νά λάβει σύνταξη άποχωρήσεως άπό τήν ύπηρεσία, ύπολογιζομένη στό ένα τριακοστό γιά κάθε ήμερολογιακό έτος πού άπησχολήθη ώς έργάτης όρυχείου. Άν δέν συγκεντρώνει τριάντα ήμερολογιακά έτη άπασχολήσεως κατά σύνηθες καί κύριο έπάγγελμα ώς έργαζόμενος ύπογείως σέ όρυχεῖο ή λατομεῖο μέ ύπόγεια έκμετάλλευση, συγκεντρώνει όμως είκοσι πέντε τουλάχιστον έτη τέτοιας άπασχολήσεως, θεωρεῖται ότι άποδεικνύει άπασχόληση κατά σύνηθες καί κύριο έπάγγελμα ύπό τήν ίδιότητα αύτή κατά τήν διάρκεια έπί πλέον άριθμοῦ έτῶν, ίσου πρός τήν διαφορά μεταξύ τοῦ τριάντα καί τοῦ άριθμοῦ τῶν ήμερολογιακῶν έτῶν πού άπέδειξε ότι άπησχολήθη ύπό τήν ίδιότητα αύτή κατά σύνηθες καί κύριο έπάγγελμα. Καθένα άπό τά έπί πλέον αύτά έτη θεωρεῖται ώς έτος ύπογείου άπασχολήσεως σέ άνθρακωρυχεῖα πρό τοῦ 1955.»

Τό σύστημα συντάξεων άναπηρίας τῶν έργατῶν όρυχείων ρυθμίζεται άπό τό βασιλικό διάταγμα τῆς 19ης Νοεμβρίου 1970, πού όρίζει ότι:

«Άρθρο 1 παράγραφος 1. Δικαιοῦται συντάξεως άναπηρίας ύπό τίς προϋποθέσεις πού όρίζονται κατωτέρω:

α) ό έργάτης πού ύπάγεται στό σύστημα κοινωνικῆς άσφαλίσεως έργατῶν όρυχείων, ό όποῖος έπαυσε πράγματι νά έργάζεται σέ έπιχειρήσεις όρυχείων λόγω άσθενείας πού συνεπάγεται άνικανότητα πρός κανονική ύπόγειο ή έπίγειο έργασία στίς έν λόγω έπιχειρήσεις·

β) ό έργάτης πού ύπάγεται στό σύστημα κοινωνικῆς άσφαλίσεως έργατῶν όρυχείων, ό όποῖος, άφοῦ άπησχολήθη ύπογείως, έπαυσε πράγματι νά έργάζεται στίς έν λόγω έπιχειρήσεις λόγω άσθενείας πού συνεπάγεται άνικανότητα πρός κανονική ύπόγειο έργασία στίς έπιχειρήσεις αύτές.

Παράγραφος 2. Σύνταξη άναπηρίας χορηγεῖται:

1) στόν έργάτη πού άναφέρεται στήν παράγραφο 1 στοιχεῖο α, άν άποδεικνύει τουλάχιστον δέκα έτη ύπηρεσίας σέ έπιχειρήσεις όρυχείων·

2) στόν έργάτη πού άναφέρεται στήν παράγραφο 1 στοιχεῖο β, άν άποδεικνύει τόν κατώτατο άριθμό έτῶν ύπηρεσίας πού καθορίζεται στήν παράγραφο 1 καί άν ό κατώτατος αύτός άριθμός περιλαμβάνει τουλάχιστον πέντε έτη πραγματικῆς ύπογείου ύπηρεσίας σέ έπιχειρήσεις όρυχείων.

Άρθρο 23 παράγραφος 1. Ή σύνταξη άναπηρίας πού χορηγεῖται δυνάμει τοῦ παρόντος διατάγματος δέν δύναται νά σωρευθεῖ μέ μία ή περισσότερες συντάξεις άποχωρήσεως άπό τήν ύπηρεσία ή άναπηρίας, παρά μόνο μέχρι τοῦ ποσοῦ τῆς έτησίας συντάξεως πού καθορίζεται στό άρθρο 4 παράγραφος 1 περιπτώσεις 2 καί 4, άνάλογα μέ τό άν πρόκειται γιά έργάτη έγγαμο ή άγαμο, χῆρο, διαζευγμένο ή ζῶντα κεχωρισμένως άπό τήν σύζυγό του.»

7 Τό ζήτημα πού ἔθεσε τό Arbeidshof ἀνάγεται στό ἄν τό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης καί οἱ κανονιστικές διατάξεις πού ἐθεσπίσθησαν γιά τήν ἐκτέλεσή του πρέπει νά ἑρμηνευθοῦν ὑπό τήν ἔννοια ὅτι κατά τόν προσδιορισμό τῶν καταβλητέων στούς ἐνδιαφερομένους παροχῶν, κατ' ἐφαρμογή τῆς νομοθεσίας ἑνός Κράτους μέλους, δέν δύναται νά γίνει διπλός ὑπολογισμός τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως, στήν περίπτωση ἰδίως ὅπου πραγματικές περίοδοι ἀσφαλίσεως σ' ἕνα Κράτος μέλος σωρεύονται μέ «πλασματικές» περιόδους σέ ἄλλο Κράτος μέλος.

8 Στό πλαίσιο τῆς διαδικασίας τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης, τό Δικαστήριο δέν ἔχει ἁρμοδιότητα νά ἑρμηνεύει τήν ἐθνική νομοθεσία. Δύναται, πάντως, ἐν τούτοις, νά τονίζει ὡρισμένους κανόνες κοινοτικοῦ δικαίου, πού δύνανται νά βοηθήσουν στήν ἐπίλυση τῆς ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου διαφορᾶς.

9 Πρέπει, κατ' ἀρχήν, νά ὑπομνησθεῖ ὅτι, ὅπως ἔχει κρίνει τό Δικαστήριο, μεταξύ ἄλλων καί στήν ἀπόφασή του τῆς 14ης Μαρτίου 1978 (Schaap, 98/77, Jurispr. 1978, σ. 707), ἐφ' ὅσον ὁ ἐργαζόμενος λαμβάνει σύνταξη δυνάμει μόνης τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, οἱ διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 δέν ἐμποδίζουν τήν ἐπ' αὐτοῦ ἐφαρμογή μόνης τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας στό σύνολό της, περιλαμβανομένων καί τῶν ἐθνικῶν κανόνων πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση παροχῶν, ὑπό τήν ἐπιφύλαξη ὅτι, ἄν ἡ ἐφαρμογή τῆς νομοθεσίας αὐτῆς ἀποδεικνύεται λιγότερο εὐνοϊκή γιά τόν ἐργαζόμενο ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν κανόνων τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, θά πρέπει νά ἐφαρμοσθοῦν οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ.

10 Στό ἐθνικό δικαστήριο ἐναπόκειται νά ἀποφανθεῖ ὡς πρός τό περιεχόμενο καί τήν ἑρμηνεία τῶν διατάξεων τῆς δικῆς του νομοθεσίας, ὅσον ἀφορᾶ τήν σώρευση παροχῶν καί νά προβεῖ στήν ἀναγκαία σύγκριση, γιά νά προσδιορίζει σέ κάθε συγκεκριμένη περίπτωση ἄν ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐθνικῶν κανόνων εἶναι γιά τόν ἐργαζόμενο λιγότερο εὐνοϊκή ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν κοινοτικῶν διατάξεων, ὅπως ἑρμηνεύονται ἀπό τό Δικαστήριο. Πράγματι, ὁ ἐργαζόμενος πρέπει νά λαμβάνει τίς εὐνοϊκότερες παροχές.

11 Μέ ἀπόφασή του τῆς 15ης Ὀκτωβρίου 1980 (D'Amico, 4/80, ἡ ὁποία δέν ἔχει ἀκόμη δημοσιευθεῖ στήν Συλλογή), τό Δικαστήριο ἀπεφάνθη ὅτι, ὅταν ἕνας ἐργαζόμενος λαμβάνει παροχές ἀναπηρίας, πού ἔχουν μετατραπεῖ σέ σύνταξη γήρατος δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἑνός Κράτους μέλους, καί παροχές ἀναπηρίας, πού δέν ἔχουν ἀκόμη μετατραπεῖ σέ σύνταξη γήρατος δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἄλλου Κράτους μέλους, ἡ σύνταξη γήρατος καί οἱ παροχές ἀναπηρίας λογί-

ζονται ὡς παροχές τῆς ἰδίας φύσεως. Κατά συνέπεια, ἔχουν ἐφαρμογή οἱ διατάξεις τοῦ κεφαλαίου 3 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 καί, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 12 παράγραφος 2 τελευταῖο ἐδάφιο τοῦ κανονισμοῦ, ἀποκλείεται ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐθνικῶν κανόνων πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση παροχῶν.

12 Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐφαρμογή τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, πρέπει νά ὑπομνησθεῖ ὅτι, ὅπως προκύπτει ἀπό τό τελευταῖο ἐδάφιο τοῦ ἄρθρου 12 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ, δέν ἔχουν ἐφαρμογή οἱ ἐθνικές διατάξεις περί μειώσεως, ἀναστολῆς ἤ καταργήσεως. Συνεπῶς, τό ποσό πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 46 παράγραφος 1 εἶναι τό ποσό πού θά ἐδικαιοῦτο ὁ ἐργαζόμενος δυνάμει τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, ἄν δέν ἐλάμβανε σύνταξη δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἄλλου Κράτους μέλους. Ἄν, δυνάμει τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, ὁ ἐργαζόμενος πού δύναται νά ἀποδείξει ὡρισμένο ἀριθμό ἐτῶν ἀσφαλίσεως δικαιοῦται πλήρους συντάξεως, λαμβάνεται ὑπ' ὄψη τό ποσό τῆς πλήρους αὐτῆς συντάξεως.

13 Ὁ κανονισμός 574/72 τοῦ Συμβουλίου τῆς 21ης Μαρτίου 1972 περί τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. Ν 74, τόμ. 05/001, σ. 138) περιέχει, στά ἄρθρα 15 καί 46, διατάξεις πού διέπουν τήν σύμπτωση περιόδων ἀσφαλίσεως πού διηνύθησαν ὑπό τήν νομοθεσία δύο ἤ περισσοτέρων Κρατῶν μελῶν. Δέν ἐπιτρέπεται, ἐπομένως, στόν φορέα ἑνός Κράτους μέλους νά ἐφαρμόζει, γιά τόν συνυπολογισμό καί τόν ἀναλογικό ἐπιμερισμό τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως, ἐθνικούς κανόνες πού εἶναι γιά τόν ἐργαζόμενο λιγότερο εὐνοϊκοί ἀπό τούς κανόνες τοῦ κανονισμοῦ.

14 Εἰδικότερα πρέπει νά τονισθοῦν οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 15 παράγραφος 1 περίπτωση ε τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ, πού ὁρίζει ὅτι:

«σέ περίπτωση πού δέν δύναται νά προσδιορισθεῖ ἀκριβῶς τό χρονικό διάστημα κατά τό ὁποῖο ὁρισμένες περίοδοι ἀσφαλίσεως ἐπραγματοποιήθησαν ὑπό τήν νομοθεσία ἑνός Κράτους μέλους, τεκμαίρεται ὅτι αὐτές οἱ περίοδοι ἀσφαλίσεως δέν συμπίπτουν μέ περιόδους ἀσφαλίσεως πού ἐπραγματοποιήθησαν ὑπό τήν νομοθεσία ἄλλου Κράτους μέλους καί ὑπολογίζονται κατά τό μέτρο πού δύνανται νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη ἐπωφελῶς».

15 Στό ἐρώτημα πού ὑπέβαλε τό Arbeidshof τῆς Ἀμβέρσας προσήκει, συνεπῶς, ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση:

α) Ἐφ' ὅσον ὁ ἐργαζόμενος λαμβάνει μία σύνταξη δυνάμει μόνης τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, οἱ διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 δέν ἐμποδίζουν τήν ἐπ' αὐτοῦ ἐφαρμογή μόνης τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας στό σύνολό της, περιλαμβανομένων καί τῶν ἐθνικῶν κανόνων πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση παροχῶν, ὑπό τήν ἐπιφύλαξη ὅτι, ἄν ἡ ἐφαρμογή τῆς νομοθεσίας αὐτῆς ἀποδεικνύεται γιά τόν ἐργαζόμενο λιγότερο εὐνοϊκή ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν κανόνων τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, θά πρέπει νά ἐφαρμοσθοῦν οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ.

6) Ὅταν ἕνας ἐργαζόμενος λαμβάνει παροχές ἀναπηρίας, πού ἔχουν μετατραπεῖ σέ σύνταξη γήρατος δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἑνός Κράτους μέλους, καί παροχές ἀναπηρίας πού δέν ἔχουν ἀκόμη μετατραπεῖ σέ σύνταξη γήρατος δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἄλλου Κράτους μέλους, ἡ σύνταξη γήρατος καί οἱ παροχές ἀναπηρίας λογίζονται ὡς παροχές τῆς ἰδίας φύσεως. Κατά συνέπεια, ἔχουν ἐφαρμογή οἱ διατάξεις τοῦ κεφαλαίου 3 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 καί, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 12 παράγραφος 2 τελευταῖο ἐδάφιο τοῦ κανονισμοῦ, ἀποκλείεται ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐθνικῶν κανόνων πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση παροχῶν.

γ) Ὅταν ὁ ἐργαζόμενος λαμβάνει παροχές ἀναπηρίας ἤ γήρατος τῆς ἰδίας φύσεως, χορηγούμενες ἀπό φορεῖς δύο ἤ περισσοτέρων Κρατῶν μελῶν, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/72, δέν ἔχουν ἐφαρμογή οἱ ἐθνικές διατάξεις περί μειώσεως, ἀναστολῆς ἤ καταργήσεως. Συνεπῶς, τό ποσό πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 46 παράγραφος 1 εἶναι τό ποσό πού θά ἐδικαιοῦτο ὁ ἐργαζόμενος δυνάμει τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, ἄν δέν ἐλάμβανε σύνταξη δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἄλλου Κράτους μέλους. Ἄν, δυνάμει τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, ὁ ἐργαζόμενος πού δύναται νά ἀποδείξει ὡρισμένο ἀριθμό ἐτῶν ἀσφαλίσεως δικαιοῦται πλήρους συντάξεως, λαμβάνεται ὑπ' ὄψη τό ποσό τῆς πλήρους αὐτῆς συντάξεως.

δ) Ὁ κανονισμός 573/72 τοῦ Συμβουλίου τῆς 21ης Μαρτίου 1972 περί τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. Ν 74, τόμ. 05/001, σ. 138) περιέχει, στά ἄρθρα 15 καί 46, διατάξεις περί συμπτώσεως περιόδων ἀσφαλίσεως, πού διηνύθησαν ὑπό τήν νομοθεσία δύο ἤ περισσοτέρων Κρατῶν μελῶν. Δέν ἐπιτρέπεται, ἐπομένως, στόν φορέα ἑνός Κράτους μέλους νά ἐφαρμόζει, γιά τόν συνυπολογισμό καί τόν ἀναλογικό ἐπιμερισμό τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως, ἐθνικούς κανόνες πού εἶναι γιά τόν ἐργαζόμενο λιγότερο εὐνοϊκοί ἀπό τούς κανόνες τοῦ κανονισμοῦ.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

16 Τά ἔξοδα στά ὁποῖα ὑπεβλήθησαν ἡ κυβέρνηση τοῦ Βασιλείου τοῦ Βελγίου, ἡ κυβέρνηση τῆς Ἰταλικῆς Δημοκρατίας, ἡ κυβέρνηση τοῦ Βασιλείου τῶν Κάτω Χωρῶν καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, οἱ ὁποῖες ὑπέβαλαν παρατηρήσεις στό Δικαστήριο, δέν ἀποδίδονται. Δεδομένου ὅτι ἡ παροῦσα διαδικασία ἔχει ὡς πρός τούς διαδίκους τῆς κυρίας δίκης τόν χαρακτῆρα παρεμπίπτοντος πού ἀνέκυψε ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου, σ' αὐτό ἐναπόκειται νά ἀποφασίσει γιά τά δικαστικά ἔξοδα.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρῶτο τμῆμα)

κρίνοντας ἐπί τοῦ ἐρωτήματος πού τοῦ ὑπέβαλε τό Arbeidshof τῆς Ἀμβέρσας, μέ ἀποφάσεις τῆς 22ας Ἀπριλίου 1980, ἀποφαίνεται:

α) Ἐφ' ὅσον ὁ ἐργαζόμενος λαμβάνει μία σύνταξη δυνάμει μόνης τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, οἱ διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 δέν ἐμποδίζουν τήν ἐπ' αὐτοῦ ἐφαρμογή μόνης τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας στό σύνολό της, περιλαμβανομένων καί τῶν ἐθνικῶν κανόνων ἐναντίον τῆς σωρεύσεως, ὑπό τήν ἐπιφύλαξη ὅτι, ἄν ἡ ἐφαρμογή τῆς νομοθεσίας αὐτῆς ἀποδεικνύεται γιά τόν ἐργαζόμενο λιγότερο εὐνοϊκή ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν κανόνων τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, πρέπει νά ἐφαρμοσθοῦν οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ.

β) Ὅταν ἕνας ἐργαζόμενος λαμβάνει παροχές ἀναπηρίας, πού ἔχουν μετατραπεῖ σέ σύνταξη γήρατος δυνάμει τῆς νομοθεσίας Κράτους μέλους, καί παροχές ἀναπηρίας πού δέν ἔχουν ἀκόμη μετατραπεῖ σέ σύνταξη γήρατος δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἄλλου Κράτους μέλους, ἡ σύνταξη γήρατος καί οἱ παροχές ἀναπηρίας λογίζονται ὡς παροχές τῆς ἰδίας φύσεως. Κατά συνέπεια, ἔχουν ἐφαρμογή οἱ διατάξεις τοῦ κεφαλαίου 3 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 καί, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 12 παράγραφος 2 δεύτερο ἐδάφιο τοῦ κανονισμοῦ, ἀποκλείεται ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐθνικῶν κανόνων πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση παροχῶν.

γ) Ὅταν ὁ ἐργαζόμενος λαμβάνει παροχές ἀναπηρίας ἤ γήρατος τῆς ἰδίας φύσεως, χορηγούμενες ἀπό φορεῖς δύο ἤ περισσοτέρων Κρατῶν μελῶν, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, δέν ἔχουν ἐφαρμογή οἱ ἐθνικές διατάξεις περί μειώσεως, ἀναστολῆς ἤ

καταργήσεως. Συνεπῶς, τό ποσό πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 46 παράγραφος 1 εἶναι τό ποσό πού θά ἐδικαιοῦτο ὁ ἐργαζόμενος δυνάμει τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, ἄν δέν ἐλάμβανε σύνταξη δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἄλλου Κράτους μέλους. Ἄν, δυνάμει τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, ὁ ἐργαζόμενος πού δύναται νά ἀποδείξει ὡρισμένο ἀριθμό ἐτῶν ἀσφαλίσεως δικαιοῦται πλήρους συντάξεως, λαμβάνεται ὑπ' ὄψη τό ποσό τῆς πλήρους αὐτῆς συντάξεως.

δ) Ὁ κανονισμός 574/72 τοῦ Συμβουλίου τῆς 21ης Μαρτίου 1972 περί τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. Ν 74, τόμ. 05/001, σ. 138) περιέχει, στά ἄρθρα 15 καί 46, διατάξεις περί συμπτώσεως περιόδων ἀσφαλίσεως πού διηνύθησαν ὑπό τήν νομοθεσία δύο ἤ περισσοτέρων Κρατῶν μελῶν. Δέν ἐπιτρέπεται, ἐπομένως, στόν φορέα ἑνός Κράτους μέλους νά ἐφαρμόζει, γιά τόν συνυπολογισμό καί τόν ἀναλογικό ἐπιμερισμό τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως, ἐθνικούς κανόνες πού εἶναι γιά τόν ἐργαζόμενο λιγότερο εὐνοϊκοί ἀπό τούς κανόνες τοῦ κανονισμοῦ.

Koopmans O'Keeffe Bosco

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο τήν 2α Ἰουλίου 1981.

Ὁ γραμματεύς

J. A. Pompe

Βοηθός γραμματεύς

Ὁ πρόεδρος τοῦ πρώτου τμήματος

T. Koopmans

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ SIR GORDON SLYNN ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 7 ΜΑΪΟΥ 1981 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Οἱ παροῦσες ὑποθέσεις, τῶν ὁποίων τό Δικαστήριο διέταξε τήν ἕνωση, παρεπέμφθησαν στίς 22 Ἀπριλίου 1980 ἀπό τό Arbeidshof τῆς Ἀμβέρσας (περιοχή Hasselt) πρός ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως, ὡς πρός «τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 51 τῆς συνθήκης ΕΟΚ καί, ἄν συντρέχει ἀνάγκη, ἄλλων ἄρθρων τῆς συνθήκης καί διατάξεων

1 — Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά.